

Det mest nærliggende er derfor å betegne mineralet fra Reppen som jamesonitt, i hvert fall inntil en mer detaljert klassifikasjon av bly-antimon-spydglansene foreligger. Den eldre formel for jamesonitt, $2\text{PbS} \cdot \text{Sb}_2\text{S}_3$, stemmer ikke med Bruuns analyse; mineraler av denne sammensetning er blitt kalt plumositt og er også beskrevet fra en norsk forekomst¹.

Oslo, Mineralogisk-geologisk museum,
september 1946.
Ivar Oftedal.

Krysoberyll fra Lindstøl i Søndeled.

Det er hittil anerkjent som et faktum at det eneste norske finnested for krysoberyll er Nateland i Iveland. Imidlertid har Mineralogisk-geologisk museum siden 1913 eiet 2 esker pegmatittprøver etikettert krysoberyll fra Lindstøl feltspatbrudd i Søndeled og innkjøpt fra Tørje Tørjesen Grundesund sammen med en del andre mineraler fra samme brudd. De står innført i museets innkjøpsprotokoll for april 1913, og det er klart at Brøgger og Schetelig må ha vært oppmerksomme på dem. Av en eller annen grunn er de, så vidt jeg kan se, ikke blitt omtalt på trykk. Jeg selv ble først nylig oppmerksom på dem da jeg så over vårt ganske fyldige krysoberyllmateriale fra Nateland. Det viser seg nå at Olaf Andersen i „Feltspat II“ (1931) under omtalen av Lindstøl feltspatbrudd har nevnt krysoberyll, men bare som et av de mineraler som „oppgis å være funnet“ der. Andersen går altså ikke god for forekomsten av krysoberyll på Lindstøl; sannsynligvis er det Tørjesens opplysninger han refererer. Nå var Tørjesen en god kjenner av distriktets mineraler, og å dømme etter alle de gode ting han i tidens løp har skaffet museet, var han også meget omhyggelig med etiketteringen av sine innsamlinger. Så det er neppe noen grunn til å tvile på at hans krysoberyllprøver virkelig er fra dette bruddet. At mineralet er krysoberyll er sikkert; farge, hårdhet, lysbrytning stemmer, og jeg har også kontrollert sammensetningen ved et par optiske spektre. En av krystallene er en stor tavleformet tvilling, ca. $4\text{ cm} \times 2\text{ cm} \times 0.5\text{ cm}$. Selve pegmatittbergarten har en annen karakter enn den fra Nateland: krysoberyllstykkene fra Nateland viser grå kvarts og hvit feltspat, de fra Lindstøl rødlig grå kvarts og rødlig feltspat. Selv om en regnet med den mulighet at Tørjesen kunne ha skaffet seg krysoberyll fra Nateland kan det derfor anses som utelukket at de stykkene han har sendt museet stammer derfra. Vi må altså anse forekomsten av krysoberyll på Lindstøl som sikker. Jeg har i sommer sammen med konservator Kristoffersen og preparant Granli besøkt bruddet på Lindstøl. Vi søkte alle tre i flere timer etter krysoberyll, men uten resultat. Krysoberyll har sannsynligvis opptrådt rent lokalt i bruddet, og Tørjesen, som

¹ C. W. Carstens: Plumosit von Forvik, Helgeland (Norwegen). Kgl. norske vid. selsk. forh., Trondheim, bd. X, 83, 1937.

stadig lette etter mineraler i bruddet mens det var i drift, har så funnet krysoberyll en enkelt anledning. — Spektrene av krysoberyll fra Nateland og Lindstøl er påfallende like. Selv den merkelige tinngehalten på omkring 0.1% (se N. G. T. bd. 19, s. 321) er felles for dem. Men for visse andre bibestanddeler er det en karakteristisk forskjell som er kontrollert ved flere spektre fra begge forekomster:

	Fe	Mg	Mn	Ti
Nateland	5%	0.3%	0.03%	0.6%
Linstøl	> 5%	1%	0.1%	0.3%

Tallene her må ikke tas for bokstavelig, — de skal bare antyde størrelsesordenen; men de kan sammenliknes innbyrdes. En ser at Mg og Mn karakteriserer krysoberyll fra Lindstøl, Ti den fra Nateland.

Oslo, Mineralogisk-geologisk museum,
september 1946.

Ivar Oftedal.